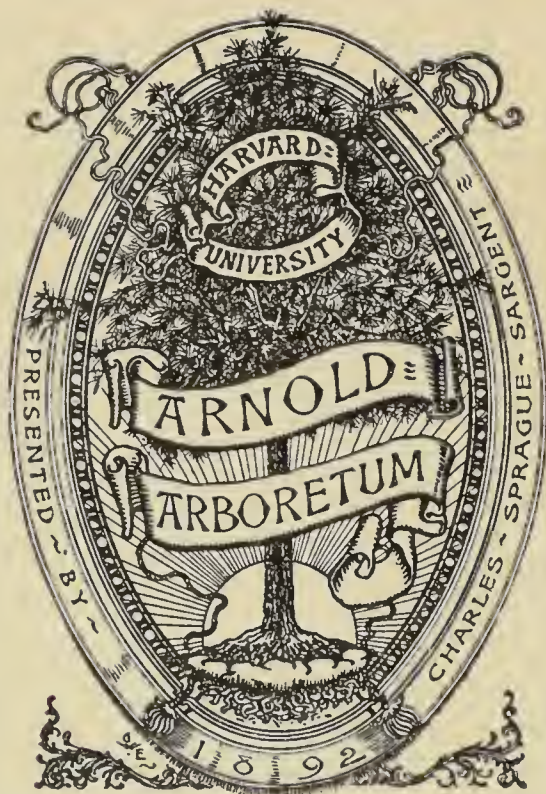

3 2044 107 265 662

Tay
•B65•

FACULTATIS MEDICAE
IN ACADEMIA VITTEBERGENSI

H. T.

DECANVS

D. GEORGIVS RVDOLPHVS

B O E H M E R V S

THERAPIAE PROF. PVBL. ORD. ACADEMIAE SENIOR

PHYSICVS PROVINC. SOCIETAT. OECON.

LIPSIENS. SODALIS

PANEGYRIN MEDICAM

DIE XXIII. MENSIS IVLII MDCCLXXX

H. L. Q. C.

HABENDAM

INDICIT

ET

GENERA PLANTARVM IN TABVLIS SYNOPTICIS

DISPONENDA.

COMMENDAT.

Aug, 1911

24807

Ingens Vegetabilium, huc vsque inuentorum et imposterum certe inueniendorum, numerus omnino desiderat, vt illa in ordinem redigantur, et, vt CAESALPINVS iam monuit, velut castrorum acies distribuantur in suas classes. Nil enim, vere scripsit LINNAEVS in Praef. ad Plant. Classes, pulchrius, nil magis vtile et necessarium in botanicis inuentum est, quam systematica plantarum methodus, quae ignarum, in vasto vegetabilium regno constitutum, recta ducit ad desideratam plantam eiusque nomen. Verum nihil quoque difficilius est, quam eiusmodi systema condere, quod omni ex parte perfectum et disquirendis plantis aptissimum esset. Licet enim in quolibet plantae in classes ordinesque varios distribuantur, diuisiones tamen plerumque nimis amplae sunt plurimaeque genera comprehendunt, vt hinc non nisi per ambages, nec sine multorum generum disquisitione instituta, illud inueniri possit, quod quidem quaeritur. Eiusmodi classificationem faci-

lem disquirentibus viam monstrare, LINNAEVS quidem contendit et libr. cit. scripsit: Methodicus euoluit clauem methodi, quo facto, (ponamus 10000 specierum plantas dari:) 9000 plantas seponit, intra quas frustra plantam oblatam quaereret, adcoque restant 1000, inter quas haec vnica erit; euoluit dein classem, et inquit, ad quem ordinem pertineat, eo dato, 900 iterum seponit, vt modo 100 restent, in ordine genus inquit, quo reperto, vna ex decem erit. Certe si in eiusmodi systematica disquisitione decem modo superessent genera, ad quodnam ignota planta pertineat, non adeo difficile esset inueniendum; sunt autem in multis classibus, ordinibusque, quodcunque systema admittamus, longe plura genera contenta, et hinc taediosior omnino requiritur labor, antequam illud vnicum inueniatur. Sic e. gr. in noua Generum Linn. editione, ab Ill. SCHREBERO euulgata, in Monandriis monogyniis 15. Diandriis monogyniis 37. Tetrandriis monog. 80. Pentandriis monog. circiter 200 et in digynis 75 numerantur genera. Hanc difficultatem bene cognouit Ill. MURRAY et propterea in vtraque Syst. Vegetab. Linn. editione nonnullarum, ampliorum imprimis, classium ac ordinum subdiuisiones instituit, maximo certe disquirentium commodo, e gr. Diandriae monog. ita collocantur 1) quarum flores inferi monopet. regulares. 2) Fl. inferi monopet. irregulares et fructus capsularis. 3) Fl. inferi monopet. irreg. fr. gymnospermus. 4) Fl. inferi tetrapetali. 5) Fl. inferi pentapetali. 6) Fl. superi. Sic etiam Tetrandriae monog. 1) Fl. monopet. monospermi inferi, 2) Fl. monopet. monosp. superi. 3) Fl. monocarpi inferi. 4) Fl. monopet. monoc. superi. 5) Fl. monopet. dicocci inferi. 6) Fl. monop. dicocci superi. 7) Fl. monopet. tetracocci inferi. 8) Fl. tetrapet. inferi. 9) Fl. tetrapet. superi. 10) Fl. incompleti inferi. 11) Fl. incompl. superi. Alexandr. monogr. alio distribuuntur caractere scil. 1) flore calycula-

lyculato, calyce corollaque instructo. 2) Fl. spathaceo s. glumaceo. 3) Fl. nudo. 4) Fl. incompleto. Didynamiae sunt: A monopetalae 1) gymnosp. a) calyce subquinquefido, b) labiato. 2) angiosp. a) calyce hiante, b) bifido, c) trifido, d) quadrifido, e) quinquefido, f) multifido. B) Polypetalae. Has aliasque ordinum subdiuisiones retinuit quoque Cl. REICHARDVS in Syst. Plantar. deberentque omnino ab omnibus imitari, cum his ipsis disquisitio plantarum egregie faciliteretur.

Longe maius autem commodum redundabit in botanicos, si et has Linnaeani, vel alius systematis subdiuisiones iterum iterumque separentur, in tabulas synopticas collocentur generaque, in qualibet subdiuisione contenta, vno alteroque caractere, quasi proprio, determinantur. Verum, an sufficient eiusmodi characteres, quasi in compendio notati, pauciores, saepe etiam singulares, ad definiendum plantae genus, dubium videri posset, praecipue, cum LINNAEVS vnicam generi impositam notam, qua scilicet vnum a reliquis, sub eodem ordine contentis, generibus distinguitur, pro caractere factio venditet eumque, cum per dichotomias, seu tabulas synopticas instituat, intellectu facillimum esse quidem, concedat, verum etiam addat: Sane si vlla vnquam dubia mouerentur de classe et ordine et omnia in rerum natura existentia genera detecta essent, reliquis faciliior foret, quae cum detecta non sint, nec esse possint, fallit et fallitur; cum alioquin genus aliquod detegetur nouum, fallaces euadunt proximi characteres; e contrario vero de characteribus, a se Ipso datis, et quos appellauit naturales, asseruit: Si vel mille detegerentur noua Genera, non vnicam notam, eam ob causam, generi naturali proximo vel addere, vel auferre, necesse est. Vid. Praefat. ad Genera pl. Quod quidem lubenter concedimus, attamen mutatio characterum vel non semper necessaria erit, vel facile in-

stituti poterit, etiam si noua, genere a cognitis diuersa, planta prioribus insinuari debeat. Certe notae generum characteristicae non sine necessitate multiplicandae, nec plures, quam quidem opus est, ad genus determinandum coaceruandae, ne disquisitio oneretur, et pro notis characteristicis descriptiones plantarum adferre videamur. Atque in hac re iterum laudare et commendare debemus Ill. MURRAY studium, quod REICHARDVS, aliique secuti fuerunt, qui scilicet characteres paucos, ad distinctionem autem sufficientes, hinc quasi essentiales modo adduxerit. Exemplo sint Pentandr. monog. flor. monopetalo infero tetraspermo, quae sequenti modo a se inuicem distinguuntur:

Echium	Cor.	fauce nuda,	irregularis,	campanulata.
Heliotropium	—	—	hypocraterif.	lobis dente interiectis.
Pulmonaria	—	—	infundibulif.	calice prismatico.
Lithospermum	—	—	infundibulif.	calice 5 partito.
Onosma	—	—	ventricosa.	
Symphytum	Cor.	fauce dentata	ventricosa	
Borrago	—	—	—	rotata.
Lycopsis	Cor.	fauce fornicata	infundibulif.	tubo curuato.
Asperugo	—	—	—	infund. fr. compresso.
Cynoglossum	—	—	—	infund. semin. depressis latere affixis.
Anchusa	—	—	—	inf. tubo basi prismatico.
Myosotis	—	—	—	hypocrat. lobis emarginatis.

Nonne hac ratione, breuiori ac faciliori, ast sufficienti, et certa via ad genus accedimus, cum quo planta, nouiter inuenta, vel tanquam species, conuenit, vel proxime ad aliud accedit, et interponi debet? Quo plures enim in flore ac fru-

Et inueniuntur characteres, quibus genera, in classe ac ordine coniuncta, vel inter se conueniunt, vel differunt, eo pauciores requiruntur notae, quibus a se iuicem distingui possunt. Viginti sex eiusmodi notas recensuit LINNAEVS in Praef. generum, scilicet *Calycis* 1. inuolucrum, 2. spatha, 3. perianthium, 4. amentum, 5. gluma, 6. calyptra. *Corollae*, 7. tubus s. vr-gues, 8. limbus, 9. nectarium *Staminum* 10. filamenta, 11. antherae *Pistilli*, 12. germen, 13. stylus, 14. stigma *Pericarpii*, 15. capsula, 16. siliqua, 17. legumen, 18. nux, 19. drupa, 20. bacca, 21. pomum *Semen*, 22. eiusque 23. corona *Receptaculi*, 24. fructificationis, 25. floris, 26. fructus. Et si nunc porro perpendimus, haec omnia attributa quintuplici iterum modo, numero, figura, situ, nexu ac proportione differentiam admittere, certe non difficile erit, characteres generi definiendo sufficientes inuenire, et cuilibet quasi proprios tribuere, eosdemque in modum tabulae synopticae ordinare.

Notandum vero adhuc, partium harum proprietates in diuersis speciebus non semper inter se conuenire, et propterea notam illius generis, immo aliquando classis characteristicam non ostendere, secundum quam in dispositione tabulari genus locum obtinuit. Haec autem difficultas duplici modo euitari poterit. Vel enim ex speciebus discrepantibus, et caractere cum reliquis non conuenientibus, noua formentur genera, vel in ea nominentur classe atque ordine, in quo notari debeat, et ita cuilibet plantae assignetur locus, in quo facile reperiri queat. Ad prius, quod spectat, aequae omnino illi peccant, qui eas permiscent plantas, quae distinguendae erant, ac illi, qui in contrarium separant, quae coniungendae sunt. Multiplicatio autem generum multo magis, vt nobis videtur, euitanda, quam eorum imminutio, atque hinc conseruari ac imitari debet LINNAEI consilium, qui multas, ab Antecessoribus tanquam genera
nera

nera descriptas, plantas pro speciebus modo assumfit, licet vna vel altera nota a se inuicem differant. Certe nisi hoc porro obseruetur, in infinitum tandem excrescere debet generum atque nominum numerus; Propterea etiam Ill. SCHREBERVS in noua Gener. Linn. editione non sequi voluit nonnullorum recentissimorum botanicorum morem, qui in ampliorum generum constitutione LINNAEVM taxarunt, sed potius Praefat. p. 8 scripsit: in corrigendo parcus fui, et circumspectus, quaedam tamen genera in alium locum transferre, quaedam, sed pauca, diuidere vel coniungere, visum est necessarium. Alter itaque modus attendendus erit scilicet: quae caractere classico differunt, et tamen non commode a reliquis speciebus separari possunt plantae, eo adducantur et nominentur loco, ad quem caractere diuerso, aut huic speciei proprio, pertineant. Praestitit hoc, et propterea maximum applausum promeruit Ill. MURRAY et post Eum Cl. REICHARDVS, qui in Systemate Linnaeano staminum numero diuersas species seorsim nominarunt ea in classe, in qua genus ipsum locum obtinere non potuit. E. gr. Inter diandrias adducitur Bignonia Catalpa, Valeriana cornucopiae, inter tetrandrias Valeriana sibirica, Swertia corniculata, Euonymus europaeus; inter pentandr. digynias Staphylaea pinnata, Rhamnus Ziziphus et s. p. Plurima alia exempla notauit et collegit Cl. ROTHE im Verzeichniss der Pflanzen, welche nicht in den gehörigen Klassen des Linn. Syst. stehen. Et sic quoque in aliis methodis genera, quorum species caractere non conueniunt, maximo disquirentium commodo, in tabulis synopticis notari, omnesque difficultates euitari poterunt.

Dabimus proxima occasione Schemata quadam eiusmodi Tabularum, ratione generum, vti nuper de speciebus fecimus, nunc enim cum hac commendatione aliam debemus coniungere atque laudare

VIRVM NOBILISSIMVM ET DOCTISSIMVM
GOTTLIEB EBERHARDVM KOHLHEMIVM

ZITTAUIA LVSATVM

Qui Ipse de vita et studiis haec nobis exhibuit:

Ego GOTTLIEB EBERHARDVS KOHLHEMIVS natus sum Zittaviae die XXVIII. Mens. Martii anno MDCCXLVII. Patre IOANNE GOTTLIEB, Sutore, Matre vero ANNA IOANNA, e gente SCHRAMMIA. Qui vero optimi parentes iamdudum teneri aetate prohdolor! per mortem mihi erepti sunt. Officia vero parentum post obitum Eorum, Patruelis meus nunc b. CAROLVS GODOFREDVS SCHOLZIVS, Electoralis Saxonicae Accisae generalis Reuisor primarius Zittaviae rite expleuit. Prima autem sanctissimae nostrae religionis principia a priuatis praeceptoribus mihi tradebantur, deinde in Gymnasio, quod Zittaviae floret, et cui tunc temporis RICHTERVS praeerat, in numerum discipulorum receptus, et Huius et aliorum Praeceptorum, nunc pie defunctorum, institutione vsus fui. Relicta hac schola Anno MDCCCLXIII. pharmaciae studium elegi, eiusque principia ab Experientissimo D. ACCOLVTHO accepi. Tunc autem Plaviae Varisc. apud D. STRVVIVM, Pirnae apud Clariss. HOFFMANNVM, cuius singulari amicitia uti mihi contigit, Zittaviae apud D. KNISPELIVM, tandem Wittebergae apud D. THOMAE Provisoris, ut aiunt partes, tenui. Deinde in hanc ipsam literarum Vni-

uerſitatem, ſcientiae medicae addiſcendae cauſa, me contuli, et a Rectore tunc temporis Magnifico, Iurium Conſultiſſimo, D. PAULI, numero ſtudioſorum adſcriptus fui. Quo factò Summe Venerabilem D. REINHARDVM Logicam et Philoſophiam docentem, Excell. Prof. TITIVM Phyſicam theoreticam et practicam tradentem audiui, porro Praelectionibus Osteologiae et aliarum Anatomes partium, Botanices, Phyſiologiae, et ſpecialim Angiologiae atque Herniologiae Experientiſſ. D. NVERNBERGERI interſui. Pathologiam, Chirurgiam, Chemicam, Medicinam forenſem, nec non Artem formulas medicas praefcribendi Experientiſſ. D. LEONHARDI me docuit, uti et Eius diſputatoriis et examinatoriis exercitationibus intereſſe mihi licuit; Experientiſſ. D. BOEHMERVS Therapiam generalem, nec non Medicinam clinicam mihi tradidit. Ex ore Experientiſſ. D. LANGGVTHII Hiſtoriam naturalem et Materiam medicam percepi. Quorum optimorum atque in aeternum venerandorum Patronorum atque Praeceptorum ſingularem fauorem et benignitatem per omnem, dum viuam, vitam gratiſſima mente apud me recolam. Tunc examine, ut aiunt, pro Candidatura, ſuperato in numerum Medicinae Candidatorum receptus fui. Non reticenda tamen erit Sereniſſimi Principis Electoris Saxonici indulgentia, qua factum eſt, ut ſtipendium quoddam, quod vulgo procuratorium dicitur, acciperem; quam gratiam deuotiſſima mente omnem per vitam venerabor. Nec Vniuerſitatis huius literariae munificentia a me ſilentio praetereunda eſt, qua in Electorali Conuiſtorii beneficio Vateriano per duos annos gratis uſus

usus fui, pro qua beneficentia gratias ago habeoque maximas. Amplissimus etiam Senatus Zittauiensis me stipendio quodam exornauit; id quod gratissima mente semper agnoscam. Relicta hac Academia Bernstadium, oppidum prope Zittauiam, me contuli ibique per unum et quod excurrit annum, Praxin medicam exercui, postea vero ex itinere quodam necessario redux Zittauiam iterum petii, et ibidem per semestre spatium Medici practici munere functus fui. Tandem iterum Wittebergam adii et a GratiOSO Medicorum Ordine petii, ut me ad summos in Arte salutari honores, rite obtinendos, admitteret.

Addamus his, Clar. Candidatum non modo in examine, ante quatuor annos instituto, sed etiam in Tentamine his diebus repetito ad propositas quaestiones optime respondisse, dignumque inuentum fuisse summis in medicina Honoribus suscipiendis. Ut itaque praemia laborum legitime capefferet, decretum est, ut meo sub Praesidio Dissertationem inauguralem *de Plantis Segeti infestis* die XXIII. Mens. Iulii publice defenderet. Ad quem solennem Actum Rectorem Academiae Magnificum, Illustrissimos Comites, Perillustres Barones, Academiae Proceres, Fautores et Ciues officiosissime inuitamus.

P. P. Dom. VII. post Fest. Trinit. MDCCLXXX.

